

MIKKELIN KAUPUNKI

SIVISTYSTOIMI

Tilaa antava,

toimiva,

turvallinen

ILTAPÄIVÄTOIMINTA!

SISÄLLYSLUETTELO

ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET.....	3
Kodin ja koulun kasvutyön tukeminen	3
Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	3
Eettisen kasvun tukeminen	4
Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen.....	4
ILTAPÄIVÄTOIMINNAN SISÄLLÖT JA PAINOALUEET	4
MUUT ILTAPÄIVÄTOIMINTAAN LIITTYVÄT KESKEISET TEKIJÄT	5
Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet.....	5
Toiminnan laajuus, toiminta-aika	5
Toimintamaksut.....	6
Henkilöstön resurssointi, henkilöstön rakenne, ohjaajien kelpoisuus, ohjaajien rikostaustan selvittäminen	6
Tilat.....	6
Välipala	7
Talous	7
Iltapäivätoiminnan organisointi ja koordinointi	7
Seuranta ja arviointi	8
Yhteistyö ja tiedonkulku	8
Muuta iltapäivätoimintaan säätelevää lainsäädäntöä.....	9

Iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain (POL § 48) mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Opetushallitus on päättänyt aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet.

Mikkelin kaupungissa iltapäivätoiminnasta vastaa Mikkelin kaupungin sivistystoimi. Mikkelin kaupunki voi järjestää iltapäivätoimintaa omana toimintana tai hankkia avustuspohjaisesti palveluntuottajilta, joita voi olla seurakunta, yritys, yhdistys, järjestö tai osuuskunta.

Lapsen osallistuminen iltapäivätoimintaan on huoltajille vapaaehtoista.

ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET

Kodin ja koulun kasvutyön tukeminen

Iltapäivätoiminta tukee lapsen henkistä ja fyysistä kasvua ja hyvinvointia sekä auttaa lapsen ja perheen arjesta selviämisessä. Lähtökohtana on kuitenkin, jotta lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Iltapäivätoiminnan ohjaajilla on ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta, joka tarkoittaa ohjaajien sitoutumista toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Huoltajia kannustetaan osallistumaan aktiivisesti yhteistyöhön ja iltapäivätoiminnan kehittämiseen.

Iltapäivätoiminta ja koulu kehittävät yhteistyössä sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Iltapäivätoiminnan ohjaajien yhteistyö opettajien, koulun muun henkilökunnan ja oppilashuollon henkilökunnan kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä.

Iltapäivätoiminnassa annettava mahdollisuus läksyjen tekoon tukee myös lapsen koulunkäyntiä. Läksyjen teosta sovitaan huoltajan ja mahdollisesti myös opettajan ja ohjaajan kesken.

Kodin, koulun ja iltapäivätoiminnan kasvutyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä. Iltapäivätoiminnan tuottaja ja ohjaaja eivät saa ilmaista sivullisille lasta ja/tai hänen perhettään koskevia tietoja tai asiakirjoja.

Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Iltapäivätoiminta on ilmapiiriltään ja kasvuympäristöltään turvallinen ja kiireetön.

Iltapäivätoiminnassa lapsilla on mahdollisuus levähtämiseen, rauhoittumiseen, läksyjen tekemiseen, ulkoiluun ja liikuntaan sekä muuhun fyysiseen aktiivisuuteen. Monipuolinen välipala lisää hyvinvoinnin kokemusta ja tunnetta.

Jokaisen lapsen tulee kokea olevansa arvostettu ja hyväksytty. Lapsi tarvitsee myös ryhmän hyväksyntää. Yhdessä toimimisessa opitaan tarpeellisia vuorovaikutustaitoja. Ohjaajien rohkaisemisella, kannustamisella, myönteisellä suhtautumisella sekä ja läsnäololla on tärkeä merkitys.

Iltapäivätoiminnassa lapset saavat osallistua yhteisten sääntöjen luomiseen. Lapset saavat osallisuuden tunnetta, joka edesauttaa sääntöjen noudattamista. Osallisuus, yhdenmukaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista. Iltapäivätoiminnassa kiusaamiseen puututaan välittömästi.

Eettisen kasvun tukeminen

Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuorisuuden ymmärtäminen. Lapsia ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti. Vähitellen lapsia opetetaan kasvamaan vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisen hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oma toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toiselle
- ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista
- myönteisestä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Iltapäivätoiminnassa tavoitteena on osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Toimintaa toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. Huomiota kiinnitetään erityisesti oppilaskohtaista tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallisuuden edistämiseen.

ILTAPÄIVÄTOIMINNAN SISÄLLÖT JA PAINOALUEET

Iltapäivätoiminta on laadullisesti samantasoista riippumatta toiminnan tuottajasta. Toiminnan tuottaja vastaa toimipaikkakohtaisesti sisällön ja sen toteutuksen suunnittelusta. Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon lasten tarpeet ja omat toiveet. Myös huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Sisältöön vaikuttavat myös paikalliset olosuhteet, ohjaajien vahvuudet sekä toiminnan tuottajien painotukset. Jokainen toimipaikka laatii lukuvuosittain oman toimintasuunnitelman, joka toimitetaan huoltajille sekä kaupungin sivistystoimelle.

Iltapäivätoiminnassa korostetaan lapsen oikeutta turvalliseen lapsuuteen ja kasvuympäristöön. Laadukas iltapäivätoiminta tarjoaa lapsen kasvua ja kehitystä tukevaa sosiaalista vuorovaikutusta ilon ja virkistykseen kokemuksiin, esteettisiin kokemuksiin ja mahdollisuuden kehittää erilaista osaamista.

Koulun kerhotoimintaan ja taiteen perusopetukseen osallistuminen voi olla osa lapsen iltapäivätoimintaa.

Mikkelin kaupungin iltapäivätoiminnan painopistealueita ovat:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- ulkoilu ja liikunta
- askartelu ja kädentaidot
- ruokailu ja lepo
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- kulttuuri ja perinteet
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot

MUUT ILTAPÄIVÄTOIMINTAAN LIITTYVÄT KESKEISET TEKIJÄT

Toiminnan laajuus, toiminta-aika

Iltapäivätoimintaa pyritään järjestämään jokaisessa koulussa, jossa hakuaikana toimintaan on hakenut vähintään kuusi ensimmäisen luokan oppilasta. Toimintaryhmien määrä tarkistetaan lukuvuosittain.

Iltapäivätoimintaa tarjotaan ensisijaisesti peruskoulun ensimmäisen luokan oppilaille sekä 2.-3. luokkalaisille oppilaskohtaisen tuen piirissä oleville oppilaille. Toimintaan otetaan mukaan myös muita toisen luokan oppilaita, mikäli ryhmässä on tilaa ja ryhmän toimivuus sen sallivat. Toisen luokan oppilaat otetaan toimintaan mukaan syyskuun alusta alkaen, näin pyritään takaamaan pienille 1. luokkalaisille rauhallinen koulun ja iltapäivätoiminnan aloitus. Toimintaa järjestetään jokaisena koulupäivänä välittömästi koulun päättymisen jälkeen joko klo 16.30 tai klo 17 saakka.

Kaupungin sosiaalipalvelujen palveluneuvo järjestää iltapäivähoitoa vaikeammin vammaisille lapsille, joilla on erityishoidon- ja tuen tarvetta.

Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet

Jokaiselle kuluvaan vuonna oppivelvollisuusiän saavuttavalle lapselle lähetetään kirje kotiin kouluun ilmoittautumisesta. Ko. kirjeen liitteenä lähetetään tiedote iltapäivätoiminnasta sekä iltapäivätoiminnan hakulomake. Koulutulokaskirjeessä on Wilman kirjautumistunnukset. Iltapäivätoimintahakemuksen voi tehdä internetin (Wilma) kautta. Huoltaja voi tehdä iltapäivätoimintahakemuksen myös paperihakemuksella ja palauttaa sen joko Mikkelin kaupungin sivistystoimeen tai lapsen tulevaan kouluun. Kevään aikana kouluissa järjestettävissä tulevien 1. luokkalaisten tutustumispäivissä on iltapäivätoiminnanohjaaja mukana kertomassa iltapäivätoiminnasta. Jokaiselle toimintaan hakeneelle lähetetään kirjallinen päätös juhannukseen mennessä.

Toiminnassa mukana jo oleville lapsille jaetaan reppujakeluna jatkohakemus seuraavalle lukuvuodelle.

Mikäli toimintaan hakeneita lapsia on enemmän kuin mitä ryhmään voidaan sijoittaa, ovat etusijalla ne lapset, joiden huoltajat ovat päivisin joko töissä tai opiskelemassa (ei päivisin kotona). Mikäli tämän jälkeenkään ei saada kaikkia lapsia sijoitettua ryhmään, suoritetaan valinta arpomalla.

Periaate on, että lapsi on sen koulun iltapäivätoiminnassa, jossa hän käy koulua. Mikkelin kaupungin sivistystoimi ei järjestä kuljetuksia koulusta iltapäivätoimintaan eikä iltapäivätoiminnasta kotiin.

Mikäli iltapäivätoiminnassa ilmenee ongelmia sääntöjen ym. noudattamisessa tulee ohjaajien, toiminnan tuottajien ja tarvittaessa myös iltapäivätoiminnan koordinaattorin ja/tai opetusjohtajan neuvotella huoltajien kanssa mahdollisista ratkaisumalleista ja ääritilanteissa jopa määräaikaisesta erottamisesta.

Iltapäivätoiminnan tuottajalla ja ohjaajalla on lastensuojelulain 40 § mukainen ilmoitusvelvollisuus havaitessaan lastensuojelutapauksen.

Toimintamaksut

Toimintamaksut peritään huoltajilta kuukausittain, huoltajien valitseman maksuluokan mukaisesti. Toimintamaksut ovat yhdenmukaiset riippumatta toiminnan tuottajasta. Maksuluokan muutos tai iltapäivätoimintapaikan irtisanoutuminen tulee tehdä kirjallisesti toiminnan tuottajalle edellisen kuukauden 15. päivään mennessä. Huoltajien maksuosuudet tuloutetaan toiminnan tuottajalle.

Huoltajalla on mahdollisuus hakea toiminnan tuottajalta maksuvapautusta. Maksuvapautuksen myöntämisen perusteena käytetään toimeentulotuen perusosan euromääriä. Maksuvapautuksen myöntää toiminnan tuottaja.

Toimintamaksut hyväksyy kasvatus- ja opetuslautakunta.

POL 48 f § (1082/2006)

Henkilöstön resurssointi, henkilöstön rakenne, ohjaajien kelpoisuus, ohjaajien rikostaustan selvittäminen

Iltapäivätoiminnassa jokaista ohjaajaa kohden on enintään 13 lasta. Oppilaskohtaisen tuen päätöksellä olevat lapset lasketaan kahden lapsen paikalle. Osa-aikaisesti iltapäivätoiminnassa (max. 10 pv/kk) olevia lapsia lasketaan kaksi yhden paikalle. Toisen luokan oppilaiden vuoksi ei palkata lisäohjaajia. Mikäli lapsella on koulussa henkilökohtainen ohjaaja, pyritään myös iltapäivätoimintaan järjestämään ko. lapselle henkilökohtainen ohjaaja.

Jokaisessa iltapäivätoimintaryhmässä tulee olla vähintään yksi iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuudesta säädetyn asetuksen mukaiset vaatimukset täyttävä ohjaaja. (Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa säädetyn aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan kelpoisuudesta 115/2004)

Kunkin toiminnan tuottajat vastaavat ohjaajien pätevyysvaatimusten täyttymisestä.

Kaupungin omien iltapäivätoiminnanohjaajien lähiesimiehenä toimii ko. koulun rehtori ja palveluntuottajien esihenkilöys määräytyy kyseisen organisaation mukaan.

Palveluntuottajalla tulee olla valmiudet perehdyttää, ohjata ja kouluttaa iltapäivätoiminnanohjaajia. Palveluntuottajien kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti kaupunki järjestää iltapäivätoiminnan ohjaajille yhteisiä tapaamisia ja/tai koulutustilaisuuksia.

Kukin toiminnan tuottaja vastaa palkkaamiensa ohjaajien rikostaustan selvittämisestä. (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) 2 § 2 mom. (113/23))

Tilat

Iltapäivätoimintaa järjestetään koulun tiloissa tai koulua lähellä olevissa tarkoitukseen sopivaksi katsotuissa tiloissa. Tilan koko voi myös määritellä ryhmään otettavan lasten määrän. Toiminnan tuottajat eivät maksa vuokraa iltapäivätoimintaan käytettävistä tiloista.

Tilojen ja ympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta vastaa tiloja hallinnoiva toimiala. Materiaalien ja välineistön turvallisuudesta vastaa iltapäivätoiminnan tuottaja ja ohjaajat.

Iltapäivätoiminnan tilat ovat kaupungin tai seurakunnan hallinnoimia tiloja, joihin on tehty turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat. Ko. suunnitelmat tulee päivittää iltapäivätoiminnan osalta.

Iltapäivätoiminnassa olevat lapset kuuluvat kaupungin oppilasvakuutuksen piiriin. Toiminnassa lapselle sattuneen tapaturman hoito on lapselle ja hänen huoltajilleen maksutonta.

Välipala

Iltapäivätoiminnassa lapsille tarjotaan päivittäin välipala, joka on vaihteleva ja täysipainoinen. Välipala nautitaan kiireettömästi ja hyviä tapoja noudattaen. Välipala tilataan joko koulun keittiöltä tai ohjaajat valmistavat itse välipalan. Välipalan itse valmistavilla ohjaajilla on voimassa oleva hygieniapassi. Välipalan tilaamista/valmistamista varten huoltajien on ilmoitettava ohjaajien kanssa sovitun aikataulun mukaisesti lapsen läsnäolopäivät.

Talous

Mikkelin kaupunki avustaa iltapäivätoiminnan tuottajia. Toiminnan tuottajille maksetaan ennakkoavustukset elo- ja tammikuussa. Toiminnan tuottajat toimittavat tilintarkastajan hyväksymän lopputilityksen syys- ja kevätlukukauden päätyttyä.

Avustus kattaa:

- Ohjaajien palkkakulut sivukuluineen vähennettynä työllistämis- ym. tuilla. Ohjaajien palkat (ei seurakunta) määräytyvät yhteisen, erillisen sopimuksen mukaisesti. Ohjaajien määrä määräytyy tässä toimintasuunnitelmassa olevan Henkilöstön resurssointi -kohdassa määritetyllä tavalla.
- välipalakustannukset
- toimintatarvikkeet
- muut toimintakulut (esim. retket, palvelujen ostot, puhelin- ja toimistokulut, hallinnointi ja koordinointi, kodin ja kerhon välinen yhteistyö yms.)

Välipalakustannuksiin, toimintatarvikkeisiin ja muihin toimintakuluihin määritellään euromäärät erillisessä toiminnan tuottajien kanssa tehtävässä sopimuksessa. Avustusta voidaan käyttää eri em. toimintojen kesken joustavasti huomioiden, niin ettei avustuksen kriteerein saatu summa ylity. Muilla toiminnan tuottajilla paitsi seurakunnalla on samansisältöiset sopimukset.

Mikkelin kaupungissa järjestään iltapäivätoimintaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti (635/1998) 5 § 3 a (1137/2003) ja Mikkelin kaupunki saa toimintaa valtionosuutta.

Iltapäivätoiminnan organisointi ja koordinointi

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyy iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman ja toiminnan tuottajien valintaperusteet ja päättää toiminnasta perittävistä vanhempien maksuosuuksista.

Opetusjohtaja valitsee iltapäivätoiminnan tuottajat, allekirjoittaa toiminnan tuottajien kanssa tehtävät sopimukset sekä hyväksyy toimintaan valittavat lapset toiminnan tuottajien esityksestä.

Sivistystoimen palvelukoordinaattori koordinoi iltapäivätoiminnan toteuttamista.

Iltapäivätoiminnan ohjausryhmään kuuluvat jokaisen toiminnan tuottajien edustajia, iltapäivätoiminnan ohjaajien edustaja, opetusjohtaja sekä sivistystoimen palvelukoordinaattori.

Seuranta ja arviointi

Iltapäivätoiminnan arvioinnin tarkoituksena on turvata POL 48 a §:n tavoitteiden toteutumien. Mikkelin kaupunki arvioi tuottamaansa ja hankkimaansa iltapäivätoimintaa sekä osallistuu ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tulokset ovat julkisia.

Mikäli toiminnan tuottajat tekevät omia arviointeja, on toiminnan tuottajien toimitettava tulokset tiedoksi kaupungin sivistystoimeen.

Yhteistyö ja tiedonkulku

Iltapäivätoiminnan tavoitteena on avoin, luottamuksellinen ja tasa-arvoon perustuva yhteistyö koulun, huoltajien ja iltapäivätoiminnan kesken. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle.

Yhteistyö huoltajien kanssa alkaa iltapäivätoiminnan hakumenettelystä. Lisätietoa iltapäivätoiminnasta huoltajat saavat kevään aikana kouluilla järjestettävistä tulevien 1. luokkalaisten tutustumistilaisuuksista, joissa iltapäivätoiminnan tuottaja ja/tai ohjaaja on paikalla. Huoltajille annetaan mahdollisuus vaikuttaa iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman ja myös varsinaisen toimintaan sisältöön. Yhteydenpito huoltajiin tapahtuu Wilman, kuukausitiedotteiden, puhelimen sekä päivittäisten tapaamisten välityksellä.

Syyslukukauden alkaessa iltapäivätoiminnan ohjaajat käyvät esittäytymässä koulun rehtorille ja iltapäivätoiminnassa olevien oppilaiden opettajille. Ohjaajat ovat tarpeen vaatiessa yhteydessä rehtoriin, opettajaan, koulun oppilashuollon henkilökuntaan sekä keittiöhenkilökuntaan pääsääntöisesti joko henkilökohtaisesti tai puhelimitse, myös Wilman käyttö on mahdollista.

Yhteistyö kaupungin ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajien kesken toteutuu iltapäivätoiminnan ohjausryhmän ja siellä sovittavien yhteisten toimintatapojen myötä.

Iltapäivätoiminnan tuottaja, ohjaaja ja palvelukoordinaattori ovat tarvittaessa yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.

Muuta iltapäivätoimintaan säätelevää lainsäädäntöä

Perusopetuslaki 48 a, b, c, d, e ja f § (1136/2003 ja 1081/2006)

Perusopetuslaki 48b § (1090/2024)

Perusopetuslaki 20a § (1090/2024)

Perusopetuslaki 20b § (1090/2024)

Perusopetuslaki 20c ja 20i § (1090/2024)

Perusopetuslaki 20f § (1090/2024)

Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (642/2010)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutosmääräys 13/02/2025

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa säädetyn aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuudesta (115/2004)

Opetushallituksen määräykset ja ohjeet: Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011 – muutosmääräys (annettu 13.2.2025)

Laki oppivelvollisuudesta 2 § (1091/2024)

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (148/2014) 2 § 2 mom.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) 2 § 2 mom. (1138/2003)

Lastensuojelulaki 12 §, 25 § (417/2007)

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (635/1998) 5 § 3 a (1137/2003)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Kuntalaki 16 § 1 mom. (1068/2008)

Kuntalaki 50 § 1 mom. (1068/2008) ja 2 mom.

Laki julkisista hankinnoista (348/2007)

Koulujen ja oppilaitosten sekä yritysten ja yhteisöjen välinen yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi, Opetushallitus ja Kuluttajavirasto, muistio 1.11.2007